

Muhammet Fatih Topuz¹, Fatih Oğhan²

DOI: 10.17942/sted.756449

Geliş/Received : 22.05.2020
Kabul/Accepted : 08.07.2020

Öz

Amaç: Ülkemizde uzmanlık eğitimini tamamlamak için tez yazmak zorunludur, ancak tezin bir makale olarak yayınlanması zorunlu değildir. Bu nedenle, değerli bilimsel gerçekleri içeren birçok tez maalesef makaleye dönüştürülmemektedir. Çalışmanın amacı, KBB hastalıkları tezlerinin bilimsel makalelere dönüşüm oranlarını ve nitel bir analizini belirlemektir.

Materyal – Metod: 2010-2015 yılları arasında KBB ile ilgili tezleri araştırmak için Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi web veritabanı kullanılmıştır. Her bir tez için yayın yılı, danışman ve yazarın adı, derginin adı, eğitim kurumu ve tezin özeti bilgileri kaydedilmiştir: Tezin yayınlanma durumu Google Akademik, Pubmed, WoS ve ULAKBIM platformlarında araştırılmıştır.

Bulgular: Çalışma kapsamında 517 teze ulaşıldı. En sık araştırma yöntemi olarak prospektif (314; %61) kullanıldığı gözlemlendi. Araştırmacılar otoloji (%40) ve rinolojinin (%29) kulak burun boğazının en çok tercih edilen alt dalı olduğunu bulmuşlardır. Yayına dönüştürülen tezlerin 154'ünün (%67,5) SCI ve SCI-E dergilerinde yayınlandığı; en çok makalenin European Archives Of Oto-Rhino-Laryngology (%16,7) dergisinde yayınlandığı bulundu.

Sonuç: KBB alanlarında tezle ilgili makale yazma oranı ülkemizde ve dünyadaki diğer dallardan daha yüksektir, ancak yeterli değildir. Uzmanlık tezlerinin makale haline getirilip yayınlanması hem bilimin gelişmesi hem de ülkemizin bilim camiasındaki yeri açısından oldukça değerlidir. Bu nedenle danışman eğitimciler araştırmacıları hazırladıkları tezleri makaleye dönüştürmeleri için teşvik etmelidir.

Anahtar sözcükler: Kulak burun boğaz hastalıkları, Uzmanlık tezi, Yayın, eğitim

Abstract

Objective: It is obligatory to write a thesis in order to complete the specialist training in our country, but it is not obligatory to publish the thesis as an article. For this reason, many theses containing valuable scientific facts can unfortunately not be converted into articles. The aim of study was to determine the conversion rates of otorhinolaryngology theses into scientific articles and to conduct a qualitative analysis of them.

Material-Method: The Council of Higher Education National Thesis Center web database was used to search the ENT theses between 2010-2015. The publication year, consultant's and author's names, the name of the journal, educational institution and summary of the thesis were recorded for each thesis. The publication status of the thesis was searched on the Google Scholar, PubMed, WoS and ULAKBIM platforms.

Findings: 517 theses were reached during the study. It was observed that the most frequently used research technique was the prospective method (314; 61%). The researchers found that otology (40%) and rhinology (29%) were the most preferred sub-branches of otorhinolaryngology. It was seen that 154 (67,5%) theses converted into publications were published in SCI and SCI-E journals; most articles were published in the European Archives of Oto-Rhino-Laryngology (16,7%).

Conclusion: The rate of writing an article based on a thesis in the fields of ENT is higher than those in other branches in Turkey and the world, but it is not sufficient. The conversion of dissertations into articles for publication is highly valuable for both the development of science and the place of our country in the scientific community. Therefore, consultant educators should encourage researchers to convert their theses into articles.

Key words: Otolaryngology, Dissertation, Publication, Education

Giriş

Tez, üniversite diploması için araştırmacı tarafından yazılmış kişisel araştırmayı içeren bir bilimsel inceleme olarak tanımlanabilir. Uzmanlık ve doktora eğitimi verilen her fakültede olduğu gibi tıp fakültesinde de uzmanlık eğitimi tamamlamak için tez hazırlanması şarttır. Bir araştırmacı için bir yandan uzmanlık eğitimine devam ederken bir yandan da tez konusu belirlemek, gerekli bilimsel araştırma ve çalışmaları yapmak sonrasında ulaşılan verileri değerlendirmek ve yazmak yoğun emek, zaman ve maddi kaynak gerektiren zor bir süreçtir. Bu süreç sonrasında ortaya konulan bilimsel gerçeklerin makale haline dönüştürüp ulusal ve/veya uluslar arası dergilerde yayınlanması hem yazarın kişisel gelişimi hem de yazarın bulunduğu eğitim kurumu ve ülkemiz için bilimsel camiada söz sahibi olunması açısından önemlidir (1). Ülkemizde uzmanlık eğitiminin tamamlanabilmesi için tez yazılması zorunludur ancak tezin makale olarak yayınlanması zorunlu değildir. Bu nedenle birçok değerli bilimsel gerçeği içeren tez maalesef ki makaleye çevrilerek yayınlanmamaktadır. Bu çalışmanın amacı Kulak burun boğaz ve hastalıkları (KBB) alanında 2010 – 2015 yılları arasında uzmanlık tezi olarak hazırlanan çalışmaların yayına dönüşme durumunu incelenecektir.

Materyal ve Metod

Çalışmamızda 2010 – 2015 yılları arasında ülkemizde KBB anabilim dalında eğitim gören araştırmacılar tarafından hazırlanan tezler 01.05.2019 tarihi itibarıyla retrospektif olarak incelenmiştir. Çalışmamıza yalnızca ülkemizdeki üniversitelerden KBB alanında yapılan ve 2010 – 2015 yılları arasında Yüksek öğretim kurumu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi internet veri tabanına (<http://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>) eklenen tezler dahil edilmiştir. Yapılan benzer çalışmalarda tez ilişkili makale hazırlanma süresi yaklaşık olarak 3 yıl olduğu görülmüştür bu nedenle 2016 – 2019 yılı arasındaki tezler çalışmaya dahil edilmemiştir (2 - 3). Uzmanlığını farklı ülkelerde alan ve/veya KBB ile ilgili olmayan tezler çalışma dışı tutulmuştur. Yine uzmanlık tezi dışındaki (doktora tezleri gibi) diğer tezlerde çalışmaya dahil edilmemiştir.

YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanına detaylı arama bölümüne anabilim dalı, tez türü, grubu ve

yıl bilgileri girilerek çalışmamıza dahil etme kriterlerimize uygun tezlere ulaşıldı. Tezlerin veritabanına yüklendiği yıl, tez yazarı ve danışmanı ismi, tez çalışmasının adı, araştırmanın yapıldığı eğitim yeri ve tezin özeti ile ilgili veriler YÖK Ulusal Tez Merkezi veritabanından alındı. Tezin makale olarak yayınlanma durumu; tezin İngilizce ve Türkçe ismi, tez yazarı ve danışmanı ile tez özetinde belirtilen anahtar kelimeler kullanılarak Google Scholar, Pubmed, Web of Science (WoS) ve TR ULAKBİM platformlarında araştırıldı. Tarama sonucunda ulaşılan makale olarak yayınlanmış tezlerin yayınlandıkları yıl, makalede geçen toplam yazar sayısı ve makaledeki yazar isim sırası, makalenin yayınlandığı dergi, yayınlanan derginin indeksi, makalenin yayınlandığı yıldaki derginin impakt faktörü ve çeyreklik dilimi ile 01 Mayıs 2019 tarihi itibarı ile makalenin WoS veritabanında aldığı atıf sayısı bilgileri kaydedildi. Google Scholar, Pubmed, WoS ve TR ULAKBİM platformlarında tez ile ilişkili bir makale bulunamadığında tez ile ilgili bir makalenin yazılmadığı kaanatine varıldı.

İstatiksel verilerin değerlendirilmesinde açık erişim yazılımı 'Jamovi' (sürüm 1.1.9) kullanıldı. Çalışmamız kapsamında elde edilen numerik verilerin analizinde ortalama \pm standart sapma ya da ortanca (minimum - maksimum); kategorik verilerin analizinde yüzde ve frekans analizi uygulandı.

Bulgular

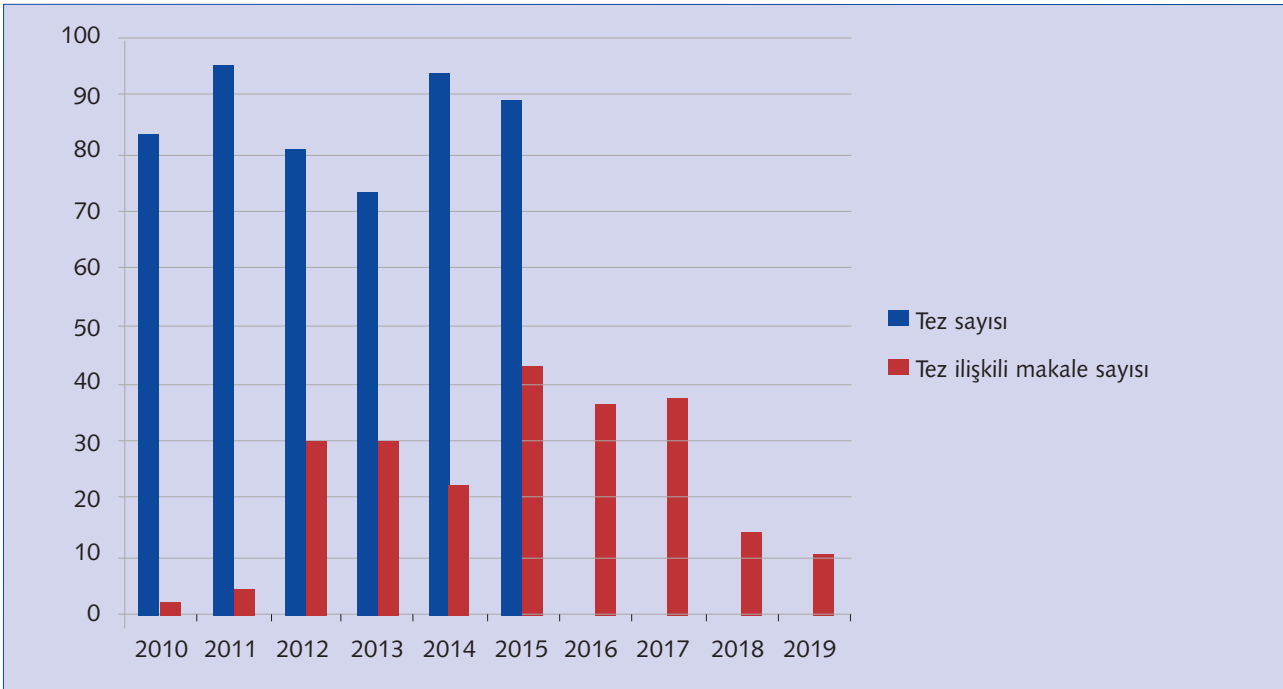
Çalışma kapsamında ulaşılan 517 tezin 228'inin (%44,1) çeşitli dergilerde yayınlandığı, 289'sinin (%55,9) ise dergilerde yayınlanmadığı görüldü. Tezlerin veritabanına yüklendikten sonra ortalama yayına dönüş süresi 2.867 yıl olarak bulundu. Tezlerin YÖK Ulusal veritabanına yüklendikleri ve ulusal/uluslar arası indeksli dergilerde yayınlandıkları yıllar Grafik 1'de gösterilmiştir.

Tezlerin YÖK Ulusal veri tabanına yüklendiği tarihleri incelediğinde; 2010 yılında 83 (% 16), 2011 yılında 95 (% 18), 2012 yılında 81 (% 16), 2013 yılında 73 (% 14), 2014 yılında 94 (% 18) ve 2015 yılında 89 (% 17) tezin veri tabanına yüklendiği bulundu (Tablo 1; Grafik 1).

Çalışmamız sonucunda 2010 – 2015 yılları arasında YÖK Ulusal veri tabanına eklenen toplam 517 tezden 30'unun (%6) eğitim ve araştırma

Tablo 1. 2010 – 2015 yılları arasında YÖK veritabanına yüklenen tezlerin hazırlandıkları uzmanlık eğitim kurumları ve yılları

YÖK veritabanında ulaşılan tezlerin hazırlandığı kurumlar	Sayı (n)	Yüzde (%)
Üniversite Hastanesi	461	90
Eğitim ve Araştırma Hastanesi	30	6
Vakıf ve Özel Hastane	26	4
KBB uzmanlık tezlerinin YÖK veritabanına yüklendikleri yıl		
2010	83	16
2011	95	18
2012	81	16
2013	73	14
2014	94	18
2015	89	17

Grafik 1. 2010 – 2015 yılları arasında hazırlanan tez ve 2010 - Mayıs 2019 tarihleri arasında bu tezlerden hazırlanan makale sayısı

hastanesi, 26 'sının (%4) vakıf ve özel hastane geri kalan 461'inin (%90) ise üniversite hastanesinde hazırlanmış olduğu görüldü (Tablo 1).

Uzmanlık tezlerinin KBB alt bilim dallarına göre dağılımı incelendiğinde; 207 (%40) tezin otoloji, 149 (%29) tezin rinoloji, 85 (%16,5) tezin baş ve boyun cerrahisi, 55 (%10,5) tezin laringoloji, 19 (%3,5) tezin fasiyal plastik cerrahi ve 2 (%0,5) tezin genel KBB ile ilgili tezler olduğu görüldü. 18 yaş altı hasta grupları ile yapılan çalışmalar aynı zamanda pediatrik KBB ile ilgili tezler olarak

değerlendirilirse 53 (%10,5) tezin aynı zamanda pediatrik KBB ile ilgili bulundu. Tablo 2'de KBB uzmanlık tezlerinin alt bilim dallarına göre analizi ve makale haline getirilme durumları özetlenmiştir.

Hazırlanan tezlerden araştırma yöntemleri değerlendirildiğinde; 314'ünün (%61) prospektif, 94'ünün (%18,1) retrospektif, 92'sinin (%17,8) hayvan deneyi, 13'sünün (%2) genetik, 2'sinin (%0,4) in - vitro, 1'inin (%0,2) kadavra ve 1'inin (%0,2) de deneysel çalışma olduğu gözlemlendi (Tablo 3).

Tablo 2. KBB uzmanlık tezlerinin alt bilim dallarına göre analizi ve makale haline getirilme durumları

	Otoloji	Rinoloji	Baş Boyun Cerrahisi	Laringoloji	Fasiyal Plastik Cerrahi	Genel KBB	Pediyatrik KBB
Otoloji	207	118	65	13	4	7	89
Rinoloji	149	85	38	4	6	16	64
Baş – Boyun Cerrahisi	85	41	29	1	8	6	44
Laringoloji	55	34	13	1	2	5	21
Fasiyal Plastik Cerrahi	19	9	9	-	-	1	10
Genel KBB	2	2	-	-	-	-	-
Pediyatrik KBB	53	31	16	3	2	1	22

Makale olarak dergilerde yer alan tezlerden 53'ünün 6 (%23,5) yazar ismi ile yayınlandığı bulundu. Makalelerde ortalama yazar sayısı 5,83'dür. 199 (%86) makalede 1. sıradaki yazar tezin sahibi olan yazardır. 18 tanesinde 2. sırada, 8'inde 3. sırada, 4'ünde 4. sırada ve 1'inde 5. sırada tez sahibi yazar ismi yer almıştır (Tablo 4).

Tez ilişkili makalelerin yayınlandıkları dergiler incelendiğinde; yayın haline dönüştürülen tezlerin 154'ünün (%67,5) Science citation index (SCI) ve Science citation index Expanded (SCI – E)

dergilerde, 35'inin (%15,4) TR ULAKBİM Tıp dizininde, 19'unun (%8,3) Emerging SCI (E – SCI) dergilerde ve 20'sinin (%8,8) diğer uluslararası dizinlerde yer alan farklı dergilerde yayınlandığı görüldü (Tablo 5, Grafik 2).

SCI ve SCI – E indeksli dergilerde yayınlanan makalelerin yayınladıkları dergileri incelediğimizde; 154 makalenin 43 farklı dergide yayınlandığı bulundu. 43 derginin 24 'ünün KBB ile ilgili dergilerde, 19'unun ise genel tıp ya da temel tıp ve biyolojik bilimler dergilerinde yayınlandığı

Tablo 3. KBB uzmanlık tezlerinin araştırma tasarımları

	Otoloji	Rinoloji	Baş boyun cerrahisi	Laringoloji	Fasiyal plastik cerrahi	Genel KBB	Pediyatrik KBB
Prospektif	112	114	39	34	15	-	33
Retrospektif	35	10	32	14	1	2	17
Hayvan Deneyi	52	22	11	4	3	-	-
Genetik	6	3	2	2	-	-	3
İn Vitro	1	-	-	1	-	-	-
Kadavra	-	-	1	-	-	-	-
DeneySEL	1	-	-	-	-	-	-
Toplam	207	149	85	55	19	2	53

Tablo 4. Tez sahibi yazarın makaledeki isim sırası

	Sayı (n)	Yüzde (%)
Birinci isim	199	86
İkinci isim	18	8
Üçüncü isim	8	3,5
Dördüncü isim	4	2
Beşinci isim	1	0,5

gözlemlendi. SCI ve SCI – E indeksli dergilerin SCI impact (etki) faktörü yayınladıkları yıllara göre 0.054 – 3.021 arasında idi. Yine yayınladıkları yıla göre dergilerden 64'ü Q4, 38'i Q3, 49'u Q2 ve 5'i Q1 çeyreklik dilimde yer almaktaydı. En çok makalenin 26 (%16,7) makale ile *European Archives Of Oto-Rhino-Laryngology* dergisinde ve 24 (%16,1) makale *Journal Of International Advanced Otology* dergisinde yayınlandığı bulundu.

Tablo 5. Makalelerin yayımlandığı dergiler

	Sayı (n)	Yüzde (%)
European Archives of Oto-Rhino-Laryngology	26	% 11,4
Journal of International Advanced Otology	24	% 10,5
Journal of Craniofacial Surgery	20	% 8,8
Kulak Burun Bogaz Ihtis Derg	15	% 6,7
International Journal of Pediatric Otorhinolaryngology	13	% 5,7
Turk Arch Otorhinolaryngol	8	% 3,5
Clinical and Experimental Otorhinolaryngology	7	% 3
Otolaryngology–Head And Neck Surgery	6	% 2,6
Brazilian Journal of Otorhinolaryngology	6	% 2,6
Ent Updates	6	% 2,6
Journal of Laryngology and Otology	5	% 2,2
Acta Oto-Laryngologica	5	% 2,2
Diğer	87	% 38,2
Toplam	228	% 100

Tartışma

Bu çalışmada 2010 – 2015 yılları arasında KBB uzmanlık tezlerinin detaylı bir analizi yapılmıştır. Tıpta uzmanlık tezlerinden makale elde edilme oranlarını inceleyen ilk çalışma Özgen ve ark. tarafından yapılmıştır (1). Literatürde mikrobiyoloji, anestezi, göz hastalıkları, nöroşirurji gibi çeşitli klinik disiplinlerde benzer çalışmalar bulunmaktadır (4-8). KBB alanında da benzer çalışmalar literatürde mevcuttur (2,9).

Ülkemizde KBB anabilim dalında 2010 – 2015 yılları arasında YÖK Ulusal veri tabanına yüklenen uzmanlık tezlerinin 228'inin (% 44,1) çeşitli dergilerde yayımlandığı görülmüştür. Literatürü incelediğimizde ülkemizde 1980 – 2005 yılları arasında hazırlanan 22625 tıp tezini inceleyen bir çalışmada tezlerin indeksli dergilerde makale olarak yayınlanma oranı yalnızca % 6.2 olarak bulunmuştur (1). Yine mikrobiyoloji alanında 1997 – 2007 yılları arasında hazırlanan 824 tezin % 11,4 'ü hakemli dergilerde yayınlanmıştır (4). Acil tıp uzmanlık alanında 2010 – 2015 yılları arasında üretilen tezlerin ise % 20'si makaleye dönüştürülüp yayınlanmıştır (10). Öğrenci ve ark. (8) nöroşirurji alanda 2004 – 2013 yılları arasında indeksli dergilerde tez ilişkili makale oranını % 18 olarak bildirmiştir. Benzer çalışmalar farklı anabilim dallarında yurtdışında da yapılmış ve tezlerin makale olarak yayınlanma oranları

Fransa'da yapılan bir çalışmada % 17, Peru'da % 17,6 Finlandiya'da % 23,8 olarak bulunmuştur (11-13). Görüldüğü üzere tez çalışmalarının makaleye dönüştürülme oranlarındaki düşüklük yalnız ülkemizde değil bütün dünyada aynı biçimdedir. Bu oranların düşüklüğü oldukça dikkat çekici ve üzücüdür. Düşük yayın oranları hem araştırmaların kalitesini hem de lisansüstü tıp eğitiminin kalitesini şüpheli kılmaktadır (1,14). KBB alanında ilk yapılan çalışma Kalcioğlu ve ark. (9) tarafından yapılan; ulusal ve uluslararası indeksli bir dergide tezden yazılan makale yayımlanma oranlarının sırasıyla % 26.1 ve % 36.3 olarak tespit edildiği çalışmadır. Yine KBB alanında yapılan bir diğer çalışmada ise; Çetin ve ark. tez ilişkili makale yazılma oranını % 35.6 olarak bulunmuştur (2). Bizim çalışmamızda ise bu oran % 44.1 olarak bulunmuştur. Diğer branşlara göre KBB alanındaki oranların yüksek oluşu sevindiricidir ancak yeterli değildir.

Çalışmamızda belirtilen zaman dilimi içinde YÖK Ulusal veri tabanına yüklenen toplam 517 KBB uzmanlık tezine ulaşılmıştır. Bu tezlerin 461'i (% 90) üniversite hastanesinde eğitim alan araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Tekin ve ark. (10) acil tıp uzmanlık tezleri ile ilgili yaptıkları çalışmada YÖK veri tabanından 532 teze ulaşımlar ve yalnızca bir tane tezin eğitim ve araştırma hastanesinden veri tabanına eklendiğini

belirtmişlerdir. Ülkemizdeki uzmanlık eğitimi veren eğitim ve araştırma hastaneleri ile özel ve vakıf hastanelerde uzmanlık eğitimi alan asistan sayısı düşünüldüğünde bu oranlar oldukça düşüktür. Bu nedenle özellikle eğitim ve araştırma hastanesi ile özel ve vakıf hastanesinde görevli danışman eğitimciler, uzmanlık eğitimi alan araştırmacıları bu konuda daha fazla yönlendirmelidir.

Kulak burun boğaz anabilim dalı alt dalları açısından tezlerin konuları ve makaleye dönüşme oranları incelendiğinde; fasyal plastik cerrahi alanında yazılan 19 tezin 10'u (%52,6) makale haline dönüştürüldüğü görülmüştür. Bu makalelerden 9'u, SCI ya da SCI - E indeksli dergide 1'ide TR ULAKBİM'de indekslenen dergide yayınlanmıştır. Fasyal plastik alanında yapılan 19 tezin yalnızca biri retrospektif araştırmadır. Geri kalan üç tez hayvan ve 15 tez ise prospektif araştırmadır. Yapılan tezlerin prospektif ya da hayvan deneyi araştırması olması nedeniyle diğer KBB alt bilim dallarına oranla yüksek bir SCI ve SCI – E indeksli dergide yayınlanma oranına sahip olduğu yorumu yapılabilir. En çok tezin yazıldığı otoloji – nörootoloji (207 tez) ve rinoloji (149 tez) bilim dallarında yazılan tezlerin %43'ü makale halinde indeksli dergilerde yayınlanmıştır. Tablo 2'de KBB uzmanlık tezlerinin alt bilim dallarındaki dağılımı ve makaleye dönüşme sayıları verilmiştir. Çalışmamızda araştırmacılar tarafından çoğunlukla prospektif çalışmaların tercih edildiği görülmüştür (314 tez; %61). İn - vitro, kadavra ve genetik çalışmalar görece olarak oldukça sınırlı sayıda bulunmaktadır. Bunun en büyük nedeni olarak bu çalışma yöntemleri için diğer yöntemlere göre daha fazla emek ve finansal destek gerekmesi düşünülmüştür. Çetin ve ark. (2) yaptıkları 2007 – 2012 yılları arasındaki tezleri inceleyen çalışmada prospektif çalışma oranını %37 olarak bulmuştur. Bu çalışma ile çalışmamızın incelediği zaman dilimindeki farklılık ve örneklem büyüklüğü farkına bağlı böyle bir farklılık olduğu düşünülmüştür. Ayrıca makalelerin özellikle uluslararası dergilerde kabul edilme olasılığı prospektif çalışmalarda retrospektif çalışmalar ve vaka serisi çalışmalarına göre daha yüksektir. Bu nedenle gün geçtikçe yapılan daha çok çalışma prospektif olarak tasarlanmaya başlanmaktadır.

Akkeçeci 'nin fizyoloji tezlerini incelediği çalışmada tez sahibi araştırmacının makalede birinci isim yazar olma oranı %85.1 olarak bulunmuştur (3). Acil tıp uzmanlık tezlerinin makaleye dönüşmesini inceleyen bir başka çalışmada ise %87 oranında birinci isim yazar tez sahibidir (10). Bizim çalışmamızda da literatürle uyumlu bir biçimde makalede ilk ismin tez sahibi olma oranı %86 (199 makale) olarak bulunmuştur. Bir tezin yayın haline dönüşmesi yaptığımız çalışmada ortalama 2.867 yıl olarak bulunmuştur. Bu süre araştırma konusu bulunmuş, literatür taraması yapılmış, gerekli materyalin toplandığı ve araştırmanın yapılarak tez halinde yazıldığı sürecin üzerine eklenen bir süredir. Bu nedenle bu uzun periyod neticesinde tez sahibi olan araştırmacının makalede ilk isim olması; genç araştırmacının yayın yapmaya teşvik olması, moral ve motivasyonu açısından önemlidir.

En çok makale sırası ile 26 makale ile *European Archives Of Oto-Rhino-Laryngology* dergisinde, 24 makale ile *Journal Of International Advanced Otolaryngology* ve 20 makale ile *Journal Of Craniofacial Surgery* dergisinde yayınlanmıştır. Görüldüğü üzere makalelerin %52'si yalnızca bu üç dergide; geri kalanları ise 21 farklı dergide yayınlanmıştır (Tablo 5). Araştırmacılar tarafından özellikle bu 3 makalenin tercih edilme nedeni olarak, bu dergilerin yazarlarımız tarafından daha çok biliniyor olması düşünülmüştür.

Çalışmamız sonucunda KBB alanında tez ilişkili makale yayınlanma oranı %44,1 olarak bulunmuştur. Yani %55,9 tez makale olarak yazılmayıp, bilimsel camianın hizmetine sunulmamıştır. Tez hazırlanması araştırmacının tıbbi pratik ve becerileri kazanması yanında bilimsel gelişimi açısından önemlidir. Hipotez üretme, hipotezi ispatlamak için bir çalışma tasarlama, veri toplama ve analizini yapma, sonuçlarını yorumlanma ve bilimsel bir metin olarak yazma becerisini kazandırır. Bu kadar harcanan insan gücü, zaman ve diğer kaynaklar sonrası elde edilen ürünün bir kenarda bırakılması üzüntü vericidir.

Tez hazırlama ve makale yazma sürecinde araştırmacıları en çok zorlayan başlıklar; tezin hazırlanmasında kullanılacak materyal için gerekli finansal destek eksikliği ile araştırmacının tez hazırlama - yönetme ve bilimsel makale yazma

beceresi konusunda yol gösterici profesyonel bir eğitimi almamasıdır. Bu nedenle bu eksikleri daha iyi anlamamızı ve çözüm yolları bulunmasını sağlayacak çeşitli program, kurs ve kılavuzlar sayesinde hazırlanacak tezlerin kalitesi artırılabilir, kaynaklar daha efektif kullanılabilir ve tezlerin makaleye dönüştürülmesi teşvik edilebilir.

Çalışmamızdaki en önemli kısıtlılığımız belirlenen zaman dilimi içinde hazırlanan tezlere ulaşmak için tek kaynağımızın YÖK Ulusal Tez merkezi veri tabanı olmasıdır. Eğitim ve araştırma hastanesinde ihtisas yapan araştırmacıların tezlerini veri tabanına yüklememesine bağlı eğitim hastaneleri ile üniversite hastaneleri arasında ciddi farklılıklar çıkmaktadır. Ayrıca üniversite hastanesinde eğitim alan ancak tezlerini veri tabanına yüklemeyen araştırmacılarında tezlerine maalesef ki ulaşamamıştır. Bir diğer önemli kısıtlılığımız ise; tezlerin yayınlanmış olabileceği dergileri araştırmak için yalnızca en çok tercih edilen dört arama platformunu (Google Scholar, Pubmed, Web of Science ve TR ULAKBİM) kullanmış olmamızdır. Bu nedenle belirlenen zaman dilimi içindeki hazırlanmış bütün tezleri ve yayınlanmış tüm tez ilişkili makalelere ulaşmış olma gibi bir iddiamız yoktur.

Sonuç

Bilim paylaşmadan gelişmez; gelişemez. Zorlu geçen uzmanlık eğitimi süreci ve sonrasında büyük emekler ve zaman harcanarak ortaya çıkarılan ve bilimsel gerçekleri içeren tezlerin; makale haline getirilerek bütün bilim camiasıyla paylaşılması bilimin gelişmesi ve ülkemizin uluslararası camiadaki prestiji açısından oldukça değerlidir. Bu nedenle araştırmacılar tarafından ilgi alanları doğrultusunda güncel konularda kaliteli tezlerin hazırlanması sağlanmalı ve bu hazırlanan tezlerin yayına dönüştürülmesi danışmanlar tarafından teşvik edilmelidir.

İletişim: Dr. Muhammet Fatih Topuz

E-posta: drfatihtopuz@yahoo.com

Kaynaklar

1. Özgen Ü, Eğri M, Aktaş M, Sandikkaya A, Öztürk ÖF, Can S et al. Publication pattern of Turkish Medical Theses: Analysis of 22625 medical theses completed in years 1980 – 2005. *Türkiye klinikleri J Med Sci* 2011;31(5):1122-31

2. Çetin AÇ, Boran C, Erdağ TK. Kulak burun boğaz uzmanlık tezleri yayına dönüşüyor mu? *Kulak burun boğaz İhtis Derg.* 2017;27(4):185-193
3. Akkeçeci NS. Publication of physiology theses in scientific journals: Analysis of the status from Turkey. *J Surg Med.* 2019;3(3):235-238. DOI: 10.28982/josam.536365
4. Sipahi OR, Serin DÇ, Pullukçu H, Taşbakan M, Ulu DK, Yamazhan T et al. Ülkemizde tıbbi mikrobiyoloji, klinik mikrobiyoloji ve enfeksiyon hastalıkları dallarında yapılan tıpta uzmanlık ve doktora tezlerinin uluslar arası dergilerde yayına dönüşüm oranları. *Mikrobiyol Bul* 2014; 48(2): 341-5
5. Figueredo E, Sánchez Perales G, Villalonga A, Castillo J. Spanish doctoral dissertations on anesthesiology and the scientific publications of their authors. *Rev Esp Anestesiol Reanim* 2002;49:124-30.
6. Dhaliwal U, Singh N, Bhatia A. Masters theses from a university medical college: publication in indexed scientific journals. *Indian J Ophthalmol* 2010;58:101-4
7. Bayramlar H, Karadağ R, Gurtürk AYK, Ocal A, Dağ Y, Sari U. Publication Patterns of Ophthalmology Residency Dissertations in Turkey. *Eur J Gen Med* 2015;12:213-6
8. Oğrenci A, Eksi MS, Özcan-Eksi EE, Koban O. From idea to publication: Publication rates of theses in neurosurgery from Turkey. *Neurol Neurochir Pol* 2016;50:45-7.
9. Kalcioğlu MT, Eğilmez OK, Karaca S, Hanege FM, İleri Y. Publication rates of otolaryngology theses from peer-reviewed journals. *Kulak Burun Boğaz İhtis Derg* 2016;26:143-51
10. Tekin E, Karagöz S, Akbaş İ. Acil tıp uzmanlık tezlerinin dergilerde yayınlanması bakımından analizi. *Ahi Evran Med J.* 2019;3 (1):26-30.
11. Arriola-Quiroz I, Curioso WH, Cruz-Encarnacion M, Gayoso O. Characteristics and publication patterns of theses from a Peruvian medical school. *Health Info Libr J* 2010; 27(2): 148-54.
12. Nieminen P, Sipilä K, Takkinen HM, Renko M, Risteli L. Medical theses as part of the scientific training in basic medical and dental education: experiences from Finland. *BMC Med Educ* 2007; 7: 51.
13. Salmi LR, Gana S, Mouillet E. Publication pattern of medical theses, France, 1993-98. *Med Educ* 2001;35(1): 18-21.
14. Frikovic V, Skender T, Dojcinovic B, Billc-Zulle L. Publishing scientific papers based on master's and PhD these from a small scientific community: case study of Croatian Medical Schools. *CMJ* 2003;44(1):107-11.